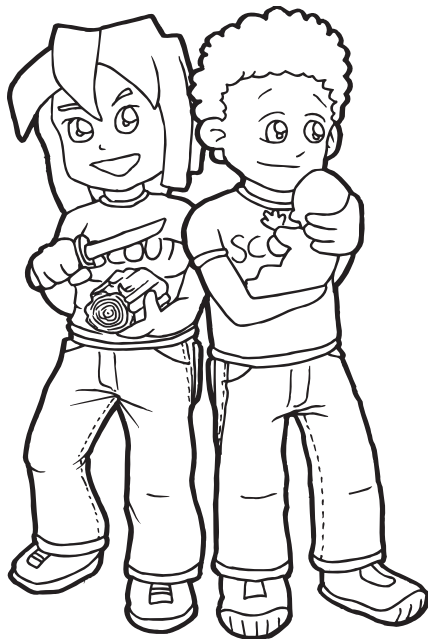

HON&HAN

Samlade övningar

Samlade övningar till Hon & Han

När du nu har läst Hon & Han har du läst om pojkar, flickor och jämställdhet. Men hur gör man jämställdhet? Det här häftet är till för att hjälpa dig att ta ett första steg för att arbeta med jämställdhet på din avdelning, i din ledargrupp och kårstyrelse. Prova övningarna. Sedan kan du gå vidare och läsa mer och hitta fler övningar i de lästips som finns i Hon & Han. Lycka till!

Maria Johansson

2006

Innehållsförteckning

Att dela på könen.....	3
Skogspromenad	4
Traditionella aktiviteter på ett nytt sätt	5
Att jobba med mindre barn.....	6
Fria val.....	6
Värderingsövningar	7
Heta stolen	7
Våra könsroller.....	10
Värderingsövning jämställdhet – yrke, ålder, etnicitet	10
Härskartekniker	12
Var fick du luft ifrån?	12
Media	14
Bild och reklamanalys	14
Räkna bilder.....	15
Tjej- och killtidningar	15
Praktikstudier för senior- eller ledargänget	17
Könssagan	18

Att dela på könen

Ibland kan man välja att dela in pojkar och flickor i olika grupper för att de på varsitt håll ska få träna på de saker som de behöver träna mer på. Detta kallas för kompensatorisk pedagogik. Målet med att dela på pojkar och flickor är att:

- Erbjuder flickor och pojkar samma möjligheter till utveckling, social kompetens, glädje och utmaning.
- Skapa en pedagogisk miljö där flickor och pojkar kan bredda sina erfarenheter utan att hämmas av traditionella könsmonster, och där de genom ökad självinsikt kan välja sin framtid utifrån sin egen vilja och sina personliga intressen.
- Bidra till att ge flickor och pojkar en positiv könsidentitet.

Man har sett skillnader på hur pojkar och flickor leker och därför kommit fram till att de behöver jobba med olika saker i kompensatorisk pedagogik.

Man har observerat följande saker hos pojkar:

- Leker i stora grupper och i distans till vuxna
- Leker mycket med bygg- och konstruktionsmaterial
- Tycker om att experimentera
- Tränar ledarskap, initiativförmåga, grovmotorik och kroppsuppfattning i leken
- Hierarki inom pojkgruppen
- Prestationsorienterade och tävlingsinriktade
- Tar sikte på regler och gränser
- Tar för sig
- Har stark jag-uppfattning
- Förväntar sig många tillsägelser och negativ uppmärksamhet

Pojkar behöver därför speciellt arbeta med att:

- Öva språk och begrepp
- Förstå samtals betydelse för konfliktlösning
- Förstå att alla känslor är tillåtna och accepterade
- Erövra en vi-känsla
- Erövra förmågan att lyssna på och kunna respektera andras viljor
- Utveckla ett nära samarbete

- Lära sig turtagningsprincipen
- Förstå sig på och kunna visa omsorg och hänsyn
- Kunna ta emot och ge positiv kroppskontakt
- Våga välja utifrån sin egen – individuella – vilja

Man har observerat följande saker hos flickor:

- Leker ofta i par och nära vuxna
- Tränar språk, samspel, relationer, lyhördhet och hänsyn i leken
- Identiteten baseras på relationer och likhet med andra
- Uttrycker skuld- och skamkänslor vid misslyckanden
- Tillgodoser andras behov, ibland före sina egna
- Får och tar rollen som stötdämpare
- Får mycket kroppskontakt av vuxna
- Ser sig själva som lydiga, duktiga och hjälpsamma

Flickor behöver därför speciellt arbeta med att:

- Se olikheter som något positivt
- Våga tävla, ta för sig och agera i stora grupper
- Utveckla sin experimentlusta
- Prova nya saker
- Våga misslyckas
- Kunna säga ifrån – sätta gränser
- Erövra självförtroende och självtillit
- Våga välja utifrån sig själva och sina behov
- Ta uppskattning för vad de gör

Skogspromenad

Det kan vara stora skillnader mellan en skogspromenad med en könsblandad grupp och med könsuppdelade grupper. I en könsblandad grupp springer pojkarna gärna långt bort medan flickorna konkurrerar om vem som ska hålla den vuxna i handen. Om man som ledare uppmuntrar flickorna att springa iväg så springer pojkarna genast ännu längre bort. I en flickgrupp kan man uppmuntra flickorna att springa iväg själva och då vågar de göra det. I en pojkgrupp får pojkarna också en möjlighet att av sig själva söka sig till närhet med de vuxna. I en flickgrupp kan man till exempel klättra i träd och hoppa från stora stenar för att träna på att ta plats och erövra självförtroende. I en pojkgrupp kan man istället jobba med samarbete för att pojkarna ska få träna på kommunikation och kroppskontakt.

Traditionella aktiviteter på ett nytt sätt

Kompensatorisk pedagogik kan också innebära att man arbetar med traditionella verktyg, men förändrar innehållet. Aktiviteten, exempelvis att snickra, kan vara densamma som tidigare, men syftet är ett annat – att exempelvis arbeta med pojkarnas omsorgskänslor genom att snickra ett bo för nallen. Förhållningssättet hos de vuxna måste då vara annorlunda, i detta fall att främst intressera sig för att nallen ska ha det gott.

Att bygga med duplo, lego, mekano eller att göra en hydda av brädlappar kan också utgå från samma teknik men ha olika innehåll för flickor och pojkar. Med pojkar kan tekniken användas för att stimulera samtalet och den sociala förmågan. Den vuxne intresserar sig då främst för pojkarnas idéer om vilka som ska bo i ”huset”, eller vad konstruktionen ska användas till, hur människorna som ska använda den ska ha det, hur den ska planeras och konstrueras för att fylla sitt sociala behov.

Med flickor kan man träna extra på själva konstruktionsförmågan genom att ställa frågor om hur många våningar byggnaden ska ha, hur högt det ska bli, hur många kilo eller ton som grunden kan bära etc. Flickor kan också behöva tränas i att bygga djärva konstruktioner, och inte bli missnöjda eller ledsna när något rasar. Därför måste den vuxne förmedla känslan att det är roligt att bygga, vi kan bygga spännande saker, det gör ingenting om det blir fel...

Det är inte bara med mindre barn som det kan vara bra att skilja könen åt. När scouterna är i 13 - 15-årsåldern kan det vara särskilt befogat att skilja könen åt då det är stora skillnader mellan pojkar och flickors utveckling. De flesta aktiviteter kan anpassas för tjej- och killgrupper. Ibland kan man välja att först dela upp tjejer och killar och låta dem diskutera var och en för sig för att sedan tillsammans berätta för de andra vad de har pratat om.

Vill du läsa mer om att jobba med pojkgrupper och flickgrupper?

Läs *Flickor pojkar och pedagoger* av Kajsa Wahlström.

Att jobba med mindre barn

Det finns många saker man kan tänka på när man jobbar med mindre barn. En ganska enkel sak man som ledare kan göra är att enbart jobba med skapande lekmaterial. Använd inga färdigproducerade leksaker på mötena. Skapande material kan till exempel vara klossar, stavar, lego, färger, lera eller saker från naturen. När man använder skapande material så leker barnen mer tillsammans, inte bara i grupper om pojkar och flickor.

Fria val

Ett inslag på avdelningsmötena kan vara att varje vecka ha ett programpass med fria val.

Ha ett antal aktiviteter som alla har ett begränsat antal platser, barnen får turas om att välja först. Man får inte ändra sig när man har valt. Barnen får därför själva träna sig på att ta beslut och att inte alla göra saker med bästa kompis. På så vis tränas de i att göra ett fritt, eget val.

Vill du veta mer om hur du kan jobba med mindre barn?

Då kan du läsa i Jämos handbok *Könsmobbing i skolan* eller i *Flickor pojkar och pedagoger* av Kajsa Wahlström.

Värderingsövningar

Värderingsövningar kan vara ett bra sätt att få deltagarna att:

- bli medvetna om sina egna tankar och känslor
- tänka efter och ta ställning
- bearbeta attityder
- uttrycka sina åsikter
- motivera sina ståndpunkter
- bli lyssnade på och lyssna på andra

Värderingsövningar är inte tänkta att ha något rätt och fel. Det är meningen att deltagarna ska få se att man kan tycka olika. Det är viktigt att deltagarna känner sig fria att säga vad det tycker oavsett om de håller med de andra eller ej. Därför får deltagarna heller inte lov att kommentera varandra under övningens gång. Det är också värt att påpeka att det handlar om värderingar och inte handlingar, dvs. vad man tycker inte hur man gör.

Värderingsövningar aktiverar deltagarna så att alla deltar i diskussionen. För att alla ska kunna delta bör inte gruppen vara större än 25-30 personer.

Några vanliga former av värderingsövningar är: Heta Stolen, Ja-Nej-Kanske, 4-hörnsövning, Listningsövning och Oavslutade Meningar.

Vill du läsa mer om värderingövningar?

Titta t.ex. i Jåmos handbok *Könsmobbing i skolan* eller *Du har huvudrollen i ditt liv* av Katrin Byréus. Där finns mer intressant läsning.

Heta stolen

Deltagarna sitter i ring på stolar (det finns en ledig stol). Ledaren har förberett 10-12 påstående kring ett aktuellt tema. Ledaren säger ett påstående i taget. Den som instämmer i påståendet reser sig upp, korsar golvet och sätter sig på någon annan stol. Den som inte instämmer i påståendet sitter kvar på sin stol. Det gör även den som inte hinner ta ställning. Efter varje påstående diskuterar man sitt ställningstagande i storgrupp eller i smågrupper.

Ledaren fördelar ordet så att alla får prata. Det bör inte utvecklas till en diskussion mellan två personer. Ledaren förhåller sig neutral till

åsikterna och försöker få fram så många aspekter som möjligt. Kom ihåg att det inte finns någon facit i värderingsövningar. Det handlar om åsikter och attityder.

Här nedan finns lite olika påståenden för olika åldersgrupper. Använd gärna påståenden för de yngre grupperna i de äldre också. Påståendena kan fungera lika bra där. Du kan också skapa egna påståenden utifrån ett tema. Exempel på teman är vänskap, kärlek och relationer, familjen, tro, alkohol och droger, våld och mobbing.

Inled gärna övningen med någon eller några allmänna påståenden som till exempel:

- Jag tycker det är roligt i scouterna.
- Jag är på bra humör idag.
- Det fikas för lite i scouterna.
- Jag tycker om att vara ute i skogen.
- Folk kramas för lite.
- Min personlighet har formats mycket av scouterna.

Påståenden för scouter i åldern 10-12:

- Pojkar är bättre i skolan än flickor.
- En kille kan vara kompis med en tjej och tvärtom.
- Det är svårt att säga förlåt.
- Pojkar ska inte gråta.
- Det är bra att skrika ut sin ilska.
- Pojkar och flickor får hjälpa till lika mycket hemma.
- Man ska kunna prata med sina föräldrar om allt.
- Föräldrar behandlar ofta syskon lika.
- Flickor är lika bra på idrott som pojkar.

Påståenden för scouter i åldern 13-15:

- Det är bra att ha en flickvän.
- Killar har större självförtroende än tjejer.
- Man kan vara för självständig.
- Det är bra att dela på pojkar och flickor i en del ämnen i skolan.
- Tjejer passar bättre än killar att ta hand om barn.
- Pojkar kan vara feminister.
- Pojkar och flickor är lika bra som ledare.

- Alla pojkar har bögnoja.
- Flickor och pojkar tänker lika om sex.
- Pojkar får dåligt rykte om de klär sig på ett utmanande sätt.

Påståenden för scouter 15 år och uppåt:

- Det är viktigt att vara kär om man hånglar.
- Ömhet är viktigare än sex.
- Fotomodeller är lagom smala.
- Det är okej att vara oskuld när man är 17 år och kille.
- Alla tjejer borde vara feminister.
- Det är bra att det finns skönhetsoperationer.
- Pojkar och flickor är lika bra på att diska.
- Tjejer får lov att bete sig som killar.
- Killar får lov att bete sig som tjejer.
- Är du snygg får du uppskattning av killar.
- Våldtäktsmän borde kastreras.
- Det är kvinnligt att tåla mycket öl.
- Porr ger bra sexualupplysning.
- Alla kan bli alkoholister.
- Ungdomar dricker mest för att det är förbjudet.

Påståenden för ledare:

- Män är bättre seniorscoutledare än kvinnor.
- Min kår fungerar bra.
- Flickor och pojkar behandlas olika av samhället.
- Flickor och pojkar behandlas olika i scouterna.
- Scouterna är med om att forma barnen till de personer de blir som vuxna.
- Tjejer vill inte vara ordförande, det vill killar.
- Flickor får vara med i scouterna på pojkars villkor.
- Det är viktigt att ungdomar lär sig om jämställdhet.
- En flicka i patrullen lugnar ner pojkarna.
- Könsfördelningen hos ledarna ska spegla den hos barnen.
- I scouterna deltar alla på lika villkor.
- Pojkar är bättre på idrott än flickor.
- Flickor och pojkar trivs lika bra i scouterna.
- Vår kår behöver utveckla vårt jämställdhetsarbete.
- Flickor vill hellre vara miniorledare än pojkar.
- Det är bra med separata flick- och pojkgrupper.

Våra könsroller

Den här värderingsövningen passar att göra med scouter 8 – 12 år.

Material: Diskhandskar, kniv, skruvmejsel, penna, diskborste, spade, liten trädgårdsspade, visp, arbetshandskar, leksaker (lastbil, docka, lego, kriter, traktor, pärlor), färgade papper t.ex. röd, rosa, blå, grönt, fotbollsskor, ridstövlar, mobiltelefon. (Välj en del saker som du kan få tag i och lägg gärna till egna.)

Håll upp en sak i taget och be barnen fundera över om de tycker att det är manligt eller kvinnligt (för att de ska förstå bättre får så kanske man säga mammigt och pappigt eller killigt och tjejigt). Välj sedan en sida av rummet som symboliserar kvinnligt och en sida som symboliserar manligt (det går lika bra att göra övningen ute). Låt barnen snabbt välja en sida. Diskutera kort med dem om varför de valt som de gjort och om det måste vara så. Fortsätt sedan med nästa sak.

En annan variant är att låta alla välja en sak var. Fråga sedan varje person om de tycker att saken de valt är manlig eller kvinnlig (naturligtvis på barns sätt, se ovan). Fråga varför de tycker så och om det måste vara så. Låt alla de andra barnen vara med i diskussionen.

Värderingsövning jämställdhet – yrke, ålder, etnicitet

Den här övningen passar att göra med personer från cirka 15 år och uppåt.

Material: Tomma lappar och penna.

Skriv följande yrken på varsin lapp, skriv sedan ytterligare en lapp per beskrivning (ålder, kön etnicitet). Se nedan.

Dela in deltagarna i grupper om cirka 4-6 personer per grupp. Be dem sedan att lägga ut lapparna med yrken på en linje från vänster till höger. Var noga med att inte be dem rangordna på något vis.

När du har gjort det be dem placera ut lapparna med ålder, kön och etnicitet under varje yrke.

Låt grupperna gå ett varv och kolla hur de andra gjort. Redovisa för varandra hur man tänkt.

Be sedan alla vända sig bort, blunda eller gå ut ur rummet. Ändra

sedan lapparna med ålder, kön och etnicitet så att de visar det som är mest osannolikt, t ex en somalisk kvinna 35 år som är skådespelare. Låt grupperna titta på resultaten och diskutera, känns det osannolikt, varför? Måste det vara så? Är det verkligen så osannolikt att en somalisk kvinna jobbar som skådespelare.

Ingenjör	Förskolelärare
Gymnasielärare	Skådespelare
Lokalvårdare	Läkare
Butiksbiträde, kassa	Lastbilschaufför
Advokat	Kock

Svensk man 43 år	Spansk man 25 år
Svensk kvinna 55 år	Svensk man 28 år
Somalisk kvinna 35år	Svensk kvinna 22 år
Svensk man 25 år	Serbisk man 40 år
Turkisk kvinna 25 år	Svensk kvinna 33 år

Härskartekniker

Vill du lära dig mer om härskartekniker?

- Läs ungdomsstyrelsens bok *Genvägar till jämställdhet*. Där finns både fakta och bra metoder för hur man kan jobba med härskartekniker. Du kan beställa eller ladda ner boken på www.ungdomsstyrelsen.se
- UR har gjort en studiehandledning till hur man kan jobba med filmen *Var fick du luft ifrån?* Handledningen innehåller material till fyra olika programpass och finns att ladda ner på www.ur.se

Var fick du luft ifrån?

Ett programpass som handlar om de sju härskarteknikerna formulerade av den norska socialpsykologen Berit Ås. Programpasset passar för scouter 13 år och uppåt.

Program:

Tänkvärd text

Presentation 10 min

Heta stolen 20 min

Samarbetsövning 10 min

Se filmen 30 min

Diskussion 40 min

Reflektion 15 min

Tänkvärd text

1. Tänkvärd text – läs högt för deltagarna för att ge ett medskick under passet. Ett förslag på tänkvärd text kan vara att läsa upp könssagan. Den finns med längst bak i detta häfte.
2. Presentation – deltagarna får presentera sig med följande inledning ”jag blir ledsen när någon.....”. Om deltagarna inte känner varandra sedan innan kan man först berätta vem man är och något annat spännande.
3. Heta stolen
  - Killar pratar mer än tjejer på lektionerna i skolan!
  - Ungdomar i vår kår har lika mycket att säga till om som vuxna i kåren!
  - Det är okej att sminka sig på läger!

- Det är viktigt att alla får dagordningen i tid innan mötet!
- Idéer tas emot olika i patrullen/seniorlaget beroende på vem som säger det!
- Den som inte följer med på hajken/tävlingen är en svikare!
- Det är inte okej att kalla någon för lilla vännen.
- Tjejer och killar får ta lika mycket plats.
- Tjejer måste tänka sig för när de väljer vilken väg de ska gå hem.
- Det är okej om en tjej vill få större bröst genom att operera in silikonimplantat.

4. Samarbetsövning – Knuten

Alla i gruppen ställer sig och blundar i en ring med ansiktena inåt i ringen och med händerna i kors. Därefter går alla mot mitten av ringen och söker två olika personers händer. När alla har funnit två händer är knuten klar. Då kan alla öppna sina ögon igen. Nu är målet att trassla ut ringen igen, utan att någon släpper taget om de två händer den håller i. Vill du komplicera leken kan du lägga till att ingen får prata under uttrasslandet.

5. Se filmen ”Var fick du luft ifrån?”

”Härskartekniker används mot tjejer och killar som inte håller sig inom ramarna för hur tjejer och killar ”ska vara”. I den är filmen berättar åtta tjejer och killar i videodagböcker om härskartekniker i sina liv. De prövar även att göra motstånd mot härskartekniker.”

(Från filmens omslag)

6. Diskussion

- Runda – låt ordet gå runt och låt deltagarna berätta vad de har för tankar i huvudet just nu, reflektioner kring filmen
- Fundera kring påståendena i heta stolen, vilken härskarteknik hör till vilket påstående?
- Hur kan jag säga ifrån när jag blir utsatt respektive när någon annan blir utsatt?

7. Reflektion – Vad har det här gett mig? Skriv lappar i lugn och ro och sätt upp på väggen.

8. Läs texten ”Flickan och korven” – avslutande ord som ett medskick på vägen. Flickan och korven finns i boken *Varför växer gräset?* av Klas Hallberg och Magnus Kull. (Brainbooks 1997)

Media

Flickor och pojkar blir varje dag översköjda media och förlegade bilder av kvinnor och män. Det är inte alltid så lätt att genomskåda medierna. Här är några exempel på mediekritiska övningar du kan göra med dina scouter.

Tänk på att anpassa tidningarna ni tittar i efter barnens ålder. Övningarna fungerar även för mindre barn men tänk på att välja tidningar som intresserar dem.

Bild och reklamanalys

Reklamanalysen kan utgå från följande definitioner och frågeställningar:

Objekt: Ett föremål. Det kan också vara en person som avbildas, ett fotoobjekt exempelvis.

Subjekt: En tänkande, kännande och handlande person – motsats till objekt.

Bildpresentation och redogörelse för följande frågor:

- Vad ser ni först, vad tänker ni spontant på när ni ser bilden?
- Vad gör personen på bilden?
- Är hon/han aktiv eller passiv?
- Ser hon/han stark eller svag ut?
- Ser hon/han bestämd eller osäker ut?
- Ser hon/han frisk och glad ut?
- Framställs personen på bilden som ett subjekt? Ett objekt? Hur?
- Hur kom bilderna till? Vilka anvisningar gav fotografen?

Aktivitet i smågrupper, med samtal kring bilderna. Presentation i storgrupp av slutsatserna.

Efterföljande diskussion:

- Vad händer när vi klär oss, sminkar oss, betar oss eller agerar så som dessa modeller gör?
- När känner vi oss som ett objekt i en relation? Vad kan vi göra om vår vän eller partner inte bryr sig om vad vi känner eller säger?
- När är vi ett subjekt? Försök få fram konkreta exempel.
- Är det OK att tjata sig till det man vill ha – exempelvis sex? Accepteras ett NEJ?
- Blir flickor och pojkar behandlade på samma vis? Vad skiljer?

Räkna bilder

Att räkna bilder i olika sorters tidningar kan också vara ett effektivt sätt att se hur mycket plats pojkar och flickor tar i de olika medierna. Frågor man kan diskutera då är:

- Vem är på bild i en killtidning respektive tjejtidning?
- Vem är på bild i dagstidningarna?
- Ser bilderna på tjejer och killar olika ut?

Tjej- och killtidningar

Ta med dig typiska tjej- och killtidningar som passar din åldersgrupp. Lämpliga tidningar för 10 - 12 år är till exempel starlet och en data-spelstidning.

För 13-15 år passar till exempel veckorevyn och en mer avancerad datortidning.

För 15 år och uppåt passar exempelvis Cosmopolitan och Slitz.

Tänk på att anpassa tidningsvalet efter just din grupps mognad.

Övningen går till så att deltagarna får titta på, byta och jämföra de olika tidningarna.

När de har gjort de så diskuterar ni sedan med deltagarna. Anpassa diskussionen efter din åldersgrupp.

Förslag på frågor ni kan diskutera är:

- Hur ser man att det är en tjejtidning eller killtidning?
- Ser annonserna i tidningarna likadana ut? Förmedlar de samma saker?
- Vilka färger används i de olika tidningarna?
- Ser rubrikerna likadana ut?
- Vad handlar en tjej/killtidning om? Är det olika? Varför?
- Kan killar köpa en rosa tidning?
- Kan killar läsa tjejtidningar?
- Kan tjejer läsa killtidningar?
- Finns det datortidningar för tjejer?
- Dataspel för killar/tjejer finns det?
- Vad förmedlar tidningarna för bilder om hur tjejer/killar ska vara?

Vill du veta mer om mediekritik?

Läs då:

En handbok i mediekritik Från Allt är möjligt Sveriges tidskriftsverkstäder. 1999

Nätverket Allt är möjligt hittar du på www.alltarmojligt.se

Övningen om tjej- och killtidningar kommer från Havregrynen. Havregrynens alias är Anna Norman, Karolina Lindeberg och Maria Lindmark.

Praktikstudier för senior- eller ledargänget

Exemplen är tänkta att diskuteras i smågrupper. Diskutera:

- Känner du igen situationen? Har ni varit med om liknande situationer i er grupp?
- Finns det olika sätt att lösa problemet?
- Vilken lösning tror ni skulle passa bäst i just er grupp?

1. Under ett scoutmöte börjar Lars och Peter bråka om vem som hade bollen först. Din ledarkollega tar de båda pojkarna åt sidan och säger åt dem att ”de bråkar om småsaker som om de vore småflickor” och att de får skärpa till sig. Hur reagerar du? Vad gör du?

2. Under ett kårstyrelsemöte är diskussionen livlig men du märker att det bara är några få som deltar i samtalet. Speciellt en person ges inte möjlighet att tala trots upprepade försök att få ordet. Hur gör du om du:

- a) är en av dem som talar mycket
- b) är den som inte får tala

3. En flicka kommer fram till en av dina ledarkollegor och berättar med nedstämd röst att hon blivit slagen av Marcus, en av pojkarna på avdelningen. Din kollega svarar: ”men lilla vännen, det är bara för att Martin är kär i dig”.

Du är ledare - vad gör du?

4. I seniorscouterummet ligger alltid tidningarna Slitz och Veckorevyn. Alla känner sig inte bekväma med tidningarna men en del har tidningarna som sina favorittidningar och kommenterar dem gärna.

Du är ledare och ser tidningarna ligga där – vad gör du?

5. På avdelningsmötena är det alltid Kalle som syns och hörs mest. Han är ofta stökig och får många tillsägelser från ledarna. Anna sitter däremot tyst i ett litet hörn och märks knappt över huvud taget.

Vad kan du som ledare göra för att alla barnen ska känna att de blir sedda?

Könssagan

Att tänka på när man läser upp Könssagan:

Om man vill kan man hålla upp de saker som beskrivs i sagan. Annars kan man byta ut dem mot egna som man hittar eller välja att inte visa några saker alls. Sakerna finns med för att kunna illustrera hur olika flickans och pojkens liv ter sig.

"För inte alltför länge sedan i en mellanstor stad i Sverige föddes två barn. Den ena var en flicka, Anna, födseln gick bra och hon lades på mammas bröst. Det andra var en pojke, Gustaf, födseln gick bra och han lades några centimeter från mammas bröst, så att han fick kämpa för att ta sig dit. *(Amerikanska och kanadensiska studier visar att pojkar läggs 2-5 cm från bröstet, forskarna menar att det lär pojkarna att kämpa mer än flickorna.)*

De växte och utvecklades som barn gör, åt, sov och skrek. När Gustaf skrek tolkade de det som ilska och föräldrarna försökte ge honom det han ville ha.

När Anna skrek tolkades det som ledsenhet och hon tröstades. *(Enligt Jämoms handbok om könsmobbning i skolan XY XX, är detta den vanligaste reaktionen till barn skrik.)*

Så skulle de döpas. Anna fick ett kort från mormor där det stod:

"Ett näpet litet flickebarn har påbörjat sitt liv - så vacker som hon föddes så vacker ska hon bli. Varma lyckönskningar Mormor"

Gustaf fick också kort från mormor där det stod:

"Ett gossebarn har tagit klivet in i denna värld. Han har fått smak på livet och önskas lycka på sin färd. Varma lyckönskningar Mormor"

(Inköpta på Åhléns i juni 2003, finns i flera motiv med samma text.)

Anna och Gustaf började på förskola och där blev de ombedda att ta med extrakläder eftersom det ibland händer toalettoolyckor. Anna tog med rosa trosor och topp och Gustaf tog med blåa kalsonger med dinosaurier.

Anna fyllde fem och hade kalas hemma med sina kompisar från förskolan, hon fick ett etui med ringar och armband, en för varje dag, "Quality kids jewelry fancy bracelet"

Gustaf fyllde också fem och fick presenter, han fick ett verktygsetui med tång och bräda "do-it-yourself, tools set". (Både underkläder och leksaker inköpta på Åhléns i juni 2003)

Livet går vidare och Anna och Gustaf börjar skolan. Anna som är en lugn flicka får sitta mellan två bråkiga killar medan Gustaf som också är lugn får sitta själv för att kunna koncentrera sig. Åren i skolan är jobbiga både för Anna och Gustaf. Anna blir hjälpfröken, och blir därför retad av de andra barnen och kallas kärring, i tonåren gör hon uppror mot det, klär sig utmanande och sminkar sig ordentligt, då blir hon kallad hora.

Gustaf som är lugn får inte vara med pojkarnas lekar och spel, kallas tråkmåns och mes, i tonåren gör han upp med det genom att intressera sig för kläder, frisyrer och musik, nu blir han kallad böggjäväl och modelejon.

Under hela sin uppväxt ser Anna och Gustaf bilder i (2-3000/dag enl. Scb) reklam, tv, tidningar – alla som talar om hur tjejer och killar ska vara.

Som flykt från skolan går Anna och Gustaf på scouterna. Där har alla på sig samma kläder och det känns bra för Gustaf, för Anna är det jobbigt eftersom skjortan inte passar.

Som patrullscout slutar Anna eftersom hon tycker det är jobbigt på scouterna, hon vet inte hur hon ska klä sig och smink verkar inte vara tillåtet. Även Gustaf slutar eftersom inga tjejer är kvar och han tycker det är roligare att prata med tjejerna.”

Diskutera med ledargruppen:

- Vad hade hänt om Anna haft med sig Gustafs kläder till förskolan? Om Gustaf hade haft med sig Annas? Skulle vi reagera olika? Varför?
- Varför får Anna och Gustaf olika presenter?
- Tycker alla pojkar om att snickra?
- Varför är Anna och Gustafs liv så olika?
- Behandlas Anna och Gustaf lika eller olika inom scouterna?
- Vad kan vi göra för att flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar och villkor?
- Vad kan vi som ledare göra för att både Anna och Gustaf ska trivas i scouterna?

